

การศึกษาศตวรรษที่ 21 : การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนที่เปลี่ยนไป

21st Century Education : Effects from changing behavior in secondary school
students' on instructional management and classroom management

อาจารย์อาชียา หลิมกุล

Achiya Limkul

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “การศึกษาศตวรรษที่ 21 : การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนที่เปลี่ยนไป” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีผลต่อบทบาทของครูผู้สอน โดยพิจารณาจากพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา จากการสังเกตการสอนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2560 พบว่า ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาสะท้อนพัฒนาการด้านอารมณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญาตามลำดับ ซึ่งพัฒนาการด้านอารมณ์สัมพันธ์โดยตรงต่อพัฒนาการด้านร่างกาย อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของระบบต่างๆ ภายในร่างกาย นอกจากนี้พัฒนาการด้านสังคมและด้านสติปัญญาของผู้เรียนมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้วยปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีบทบาทอย่างสูงต่อพฤติกรรมทางสังคมและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาต้องมีกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนและจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยเริ่มจากการสร้างวินัยในชั้นเรียนที่ชัดเจน แต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคใหม่ที่เปิดใจเรียนรู้ไปกับผู้เรียนตลอดเวลา ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ผู้ประสานดำเนินการกลุ่มผู้เรียน (Mediator) และผู้จัดการสภาพแวดล้อมในการเรียน (Manager) ที่ดึงดูดใจ โดยผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนด้วยความเอาใจใส่ใกล้ชิด สามารถให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าให้กับผู้เรียนได้เสมอ ในขณะที่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องการครูผู้สอนที่ดูแลใกล้ชิดน้อยลง แต่เป็นผู้บริหารจัดการที่ยืดหยุ่น มีการวางแผนและจัดระบบที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจแปลกใหม่ และท้าทายความสามารถ โดยครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ได้ ตลอดจนมีเทคนิควิธีสอนอันมุ่งส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบ ตกลงความคิดอย่างเป็นรูปธรรม และบูรณาการองค์ความรู้สู่การลงมือปฏิบัติอย่างชาญฉลาด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไป

คำสำคัญ การศึกษาศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา การจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน

ABSTRACT

Topic Study “21st Century Education” : Effects from changing behavior in secondary school students’ on instructional management and classroom management. The purpose of this study was to analyze changes in secondary school students’ behavior in the 21st century which affects role of teachers by considering in four aspects of physical, emotional, social and intellectual. The study was conducted by observing the instruction in Mattayom of students 4 in Thai Language Teaching Department, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University the year of 2017. The result showed that the students showed the most progress in emotional development followed by social development, physical development and intellectual development. The emotional development was linked directly to physical development due to their physical and hormonal changes. Moreover, social development and intellectual development are changing due to the advance of technology which has significant effects on social behavior and learning behavior.

Secondary school teachers have to apply classroom management strategies and learning management systems by building a clear classroom expectation and discipline for students to follow, yet it can be adapted in some exception cases. Furthermore, teachers have to continuously improve themselves to be able to catch up with fast changing world as well as being able to adapt their roles as “Facilitator, Mediator, and Manager” as vice versa depends on circumstances in order to persuade students, particularly secondary school students who as well need close monitor outside the classroom. Teachers have to be able to give them guidance and help solve occurring problems through learning and life. On the other hand, high school students need less attention, yet as a manager, a teacher need to create appealing, interesting and challenging activities to inspire them to learn. Being able to use educational technology is also crucial, teachers should be able to apply creative educational media along with applying teaching techniques that promote students’ effective thinking skills, develop concrete thoughts and integrate knowledge into action wisely in order to be enthusiastic learners, students and live happily in 21st century.

Keywords: 21st century education, secondary school students, instructional management, classroom management

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสสังคมยุคโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ 21 การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษสำหรับพลเมืองของแต่ละประเทศ จึงเป็นนโยบายสำคัญอันดับต้นๆ ที่รัฐมุ่งเน้นพัฒนาประชากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของสภาพสังคมวัฒนธรรมยุคดิจิทัล ให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชาญฉลาด ตลอดจนมีทักษะ

การเรียนรู้ตลอดชีวิต 3R×7C เหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ (ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย, 2558, หน้า 22)

3R คือ Reading (อ่านออก), WRiting (เขียนได้), ARithmetics (คิดเลขเป็น) และ 7C คือ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ไขปัญหา), Creativity and Innovation (ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม), Cross-cultural

Understanding (ทักษะความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่าง วัฒนธรรมทัศนคติ), Collaboration Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ), และ Communications Information and Media Literacy (ทักษะการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ), Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร, Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

ในการนี้รัฐจำเป็นต้องกำหนดนโยบายเร่งด่วนทางการศึกษา เพื่อพัฒนาประชากรในยุคศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นควบคู่กับการมุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพของสาระวิชาหลัก (Core Subject) 8 สาระ ซึ่งต้องนำมาจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 16-17) คือ 1) ภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก 2) ศิลปะ 3) คณิตศาสตร์ 4) การปกครองและหน้าที่พลเมือง 5) เศรษฐศาสตร์ 6) วิทยาศาสตร์ 7) ภูมิศาสตร์ และ 8) ประวัติศาสตร์ โดยสาระวิชาหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ต่อการจัดการเรียนรู้เชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ด้วยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สอดแทรกในทุกสาระวิชาหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับ 4 เสาหลักของการศึกษา (The four pillars of learning) อันได้แก่ การเรียนรู้ เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อความเป็นมนุษย์ (สำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา, 2555, หน้า 1)

เนื้อหา

เมื่อยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสำหรับพลเมืองในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป มีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยหนึ่งที่มีผลอย่างมากต่อพัฒนาการ แต่ละช่วงวัยของผู้เรียน คือ ภูมิภาวด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติความพร้อม ของแต่ละช่วงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ด้านพัฒนาการทุกด้านอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ปัจจัย แวดล้อมจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่มี

ผลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความพร้อมต่างๆ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันนำไปสู่มิติการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาหรือผู้เรียนช่วงชั้นที่ 3-4 อยู่ในช่วงอายุ 13-18 ปี คือ มัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 13-15 ปี) มัธยมศึกษาตอนปลาย (อายุ 16-18 ปี) (ฉันทพรหม อินทยศ, 2553, หน้า 102-113) แบ่งพัฒนาการด้านต่างๆ ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยพัฒนาการทุกด้านพัฒนารวดเร็วกว่าคือ ฮอร์โมนของร่างกายกระตุ้นการเจริญเติบโตของวัยรุ่น ทำให้ด้านร่างกายปรากฏลักษณะทางเพศที่ชัดเจน ทั้งชายและหญิง โดยในวัยรุ่นตอนต้นเพศหญิงจะพัฒนาการ ด้านร่างกายรวดเร็วกว่าเพศชาย ซึ่งการเปลี่ยนแปลง ด้านร่างกายและความไม่สมดุลทางชีวภาพที่เกิดขึ้น ในช่วงนี้ มีผลโดยตรงต่ออารมณ์ของวัยรุ่น ทำให้ขาดความยับยั้งคิด หุนหันพลันแล่น กระทั่งได้รับฉายาว่า “วัยรุ่นพายุแคม (stress and storm)” ความสัมพันธ์ด้านสังคม จึงมักมีปัญหาขัดแย้งกับผู้ใหญ่ แต่ยกย่องและไว้วางใจ เพื่อน มีพฤติกรรมและค่านิยมเลียนแบบกลุ่มเพื่อน ในขณะที่เดียวกันด้านสติปัญญาแม้วัยรุ่นจะขาดประสบการณ์ แต่กลับมีความคิดแบบผู้ใหญ่ มีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจระดับสูง สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ยืดหยุ่น และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ

จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 21544504 พฤติกรรมการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ การสังเกตการสอนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา แบ่งตามพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเพศชายและหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหัวข้อ “นึกถึงมัธยมศึกษานึกถึง...” โดยระดมความคิดเห็นถ่ายทอด เป็นข้อความ 3 พยางค์ ได้ผลการสังเกตเชิงพฤติกรรม ดังนี้

เพศหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1) ด้านร่างกาย ได้แก่ เม็นส์เริ่มมา ออกขยาย สะโพกผาย นมแตกพาน กลิ่นตัวแรง ไบหน้าขาว ปากแดงๆ ผมสั้นตั้ง ตัดหน้าม้า คิ้วหนาๆ กระโปรงสั้น 2) ด้านอารมณ์ ได้แก่ รักสวยงาม ชอบแต่งตัว พกกระจุก พูดเสียงดัง ทำตามใจ ชอบนิมนทา ชอบไอ้จ๊อด ชี้อัจฉา ชอบเซลฟี ตามแฟชั่น บ้าดารา บ้าเกาหลี ติดนิยาย 3) ด้านสังคม ได้แก่ ตั้งกลุ่มแก๊ง ติดเพื่อนหญิง ติดโซเซียล รักรุ่นพี่ แชวผู้ชาย ปลื้มคุณครู 4) ด้านสติปัญญา ได้แก่ ตั้งใจเรียน เรียนพิเศษ ลอกการบ้าน

เพศหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1) ด้านร่างกาย ได้แก่ มีทรวดทรง โตเป็นสาว หน้าเธอลอย ชอบแต่งหน้า ปากต้องเด่น ชอบจัดฟัน กระโปรงสั้น 2) ด้านอารมณ์ ได้แก่ ชอบมโน เข้าทีทุกเรื่อง ติดดารา ดึงเกาหลี เต็มเกาหลี อับรูปบ่อย จิกกล้องแตก 3) ด้านสังคม ได้แก่ แก๊งต้องใหญ่ เริ่มมีแฟน แอบชอบครู เล่นมือถือ แซดต้องเรียน ผิดระเบียบ ท้องก่อนวัย 4) ด้านสติปัญญา ได้แก่ คิดนอกกรอบ หอนหนังสือ ดิว GatPat เรียนพิเศษ

เพศชาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1) ด้านร่างกาย ได้แก่ เสียงแตกหนุ่ม เริ่มมีหนวด มีลิ่วขึ้น กลิ่นตัวแรง น้ำไม่อาบ เสื้อลอยชาย ผมสั้นเกรียน ชอบเซ่ตมม ชอบสั๊กลาย ถุงเท้าขาด รองเท้าเหม็น 2) ด้านอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์ร้อน บ้าพลัง ทำตามใจ ชี้อัจฉา ชอบเสียงดัง พูดไม่เพราะ เป็นนักเลง ชอบเขียนโต๊ะ หนีเข้าแถว หลับในห้อง 3) ด้านสังคม ได้แก่ เล่นกีฬา ติดเพื่อนมาก ติดเกมมาก ติดโซเซียล คุยเรื่องรถ กลับบ้านช้า ชอบตีกัน ตบหัวเพื่อน จดหมายรัก ชอบแก๊งสาว แชวผู้หญิง แชวคุณครู หัดกินเหล้า แว่นมอไซค์ ดูบุนหรี ยาเสพติด 4) ด้านสติปัญญา ได้แก่ คิดเลขเร็ว ชอบจาดรูป เล่นกีตาร์ อ่านการ์ตูน ชอบโดดเรียน เข้าห้องช้า สิมหนังสือ ลอกการบ้าน อ่านไม่ออก นั่งหลังห้อง กลัวครูถาม

เพศชาย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1) ด้านร่างกาย ได้แก่ เสียงแตกหนุ่ม กลิ่นตัวแรง ลิ่วเต็มหน้า เสื้อลอยชาย ระเบิดหู 2) ด้านอารมณ์ ได้แก่ อิศระ เป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจ คิดถึงแฟน เล่นมุกเก่ง มาสายมาก ว่างสุดสุด หลับในห้อง ดูหนังไป 3) ด้านสังคม ได้แก่ เล่นกีฬา ROV แก๊งต้องใหญ่ ไปเป็นคู่ แอบชอบครู แอบชอบเพื่อน แอบชอบน้อง

ชอบรุ่นพี่ ชอบชกตอย โดดกำแพง เขียนป๊อกแดง 4) ด้านสติปัญญา ได้แก่ มีความคิด เขียนไม่สวย งานไม่ส่ง นิยม ร. โดดเรียนบ่อย เด็กหลังห้อง

จากการระดมความคิดในประเด็นดังกล่าวอย่างอิสระ จะเห็นได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ได้สังเกตการสอนผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาสะท้อนพัฒนาการด้านอารมณ์เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านสังคม ด้านร่างกาย และ ด้านสติปัญญาตามลำดับ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมนักศึกษาคิดเห็นว่า แม้อารมณ์จะเป็นบุคลิกภาพภายในที่สังเกตได้ยาก แต่ผู้เรียนวัยนี้กลับแสดงออกทางอารมณ์อย่างชัดเจน เปิดเผย ตรงไปตรงมา ทำให้ครูผู้สอนเข้าใจความต้องการได้ทันที โดยพัฒนาการด้านอารมณ์จะนำมาสู่การแสดงออกด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลแวดล้อมของผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ครูอาจารย์ และผู้ปกครอง อันเป็นกลุ่มบุคคลที่ผู้เรียนไว้วางใจหรือต่อต้าน ทั้งนี้ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมด้านบวกหรือด้านลบต่อบุคคลแตกต่างตามระดับความไว้วางใจ

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อมูลเพิ่มเติมที่น่าสนใจว่า พัฒนาการด้านร่างกาย อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงระบบภายในต่างๆ ของร่างกาย มีผลอย่างมากต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ โดยความไม่คงที่ของอารมณ์ ส่งผลสืบเนื่องต่อการควบคุมตนเอง อันจะนำไปสู่ปัญหาด้านสังคมและสติปัญญาตามมา ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่า พัฒนาการด้านอารมณ์สัมพันธ์เชื่อมโยงต่อความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน

เมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ระหว่างอดีตกับปัจจุบัน พบว่า ด้านร่างกายและด้านอารมณ์ของผู้เรียน ไม่มีความแตกต่างกัน เพราะพัฒนาการสองด้านนี้สัมพันธ์เชื่อมโยงตามการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย แต่กลับพบข้อมูลที่น่าสนใจว่า พัฒนาการด้านสังคมและด้านสติปัญญาของผู้เรียนกลับเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพราะปัจจัยทางสังคม การดำรงชีวิตที่แตกต่างจากในอดีต ปัจจุบันผู้เรียนมีความถนัดและสนใจการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ กอปรกับสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีต่างๆ ได้ง่ายขึ้น มีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลาย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้การแสดงออกทางสังคมของผู้เรียนเปลี่ยนไปด้วย เช่น การสื่อสารด้วยโปรแกรมแชทบุ๊กหรือไลน์ การรวมกลุ่มที่มีความชอบคล้ายคลึงกัน

ทางไซเบอร์มีเดีย นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ กล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากกระบวนการสืบค้นข้อมูล และศึกษาความรู้ อย่างไรก็ตามการศึกษาดังกล่าว แต่ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็มีบทบาทอย่างสูงต่อการถดถอยของพัฒนาการด้านสังคมและสติปัญญาเช่นกัน หากผู้เรียนไม่รู้เท่าทันสื่อ ไม่รู้จักแบ่งเวลา หรือใช้สื่อเหล่านั้นในทางที่ไม่สร้างสรรค์

การจัดการชั้นเรียนสำหรับผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา ในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้มีบทบาทอย่างมากต่อพฤติกรรม เพราะการเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลจากประสบการณ์และการฝึกหัด (สิริอร วิชชาวุธ และคณะ, 2552, หน้า 123) ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอนที่ต้องหมั่นฝึกฝนและสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต่อไป โดยในการจัดการชั้นเรียนนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องกำหนดกฎระเบียบในชั้นเรียนขึ้น ด้วยการแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่ามีหวังพฤติกรรมใดจากผู้เรียน พร้อมกับบอกผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมผิดแผกไปจากที่ครูผู้สอนมุ่งหวัง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง สำหรับกฎระเบียบพื้นฐานสำหรับชั้นมัธยมศึกษาที่ผู้สอนควรกำหนดในชั้นเรียนมีดังนี้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559, หน้า 474)

1. นำวัสดุสิ่งของที่จำเป็นเกี่ยวกับการเรียนมาโรงเรียนทุกครั้ง ได้แก่ ดินสอ ปากกา สมุดโน้ต และหนังสือ
2. เข้าห้องเรียนตรงเวลาและนั่งตามที่ของตน พร้อมทั้งจะเริ่มเรียนเมื่อถึงเวลา
3. นับถือและสุภาพต่อทุกคน ตลอดจนนับถือทรัพย์สินสมบัติของทุกคน
4. ตั้งใจฟังและนั่งตามที่ของตนขณะที่มีผู้พูด อันหมายถึงในขณะที่ครูและเพื่อนร่วมชั้นกำลังพูด
5. เชื้อฟังและเคารพกฎของโรงเรียนและยึดถือเป็นหลักของความประพฤติ

นอกจากนี้การตั้งความคาดหวังที่ดีและชัดเจนของครูผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเองได้ เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพ อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเกิดวินัยในตนเอง สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข ครูผู้สอนจึงควรฝึกวินัยผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อเกิดการเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองได้ ดังนี้ (ศิริวรรณ วณิชวัฒนารักษ์, 2558, หน้า 397)

1. ฝึกหัดให้ผู้เรียนรู้จักคิด มีเหตุผล มีสามัญสำนึก
2. สร้างความรับผิดชอบด้านความตรงต่อเวลา ปริมาณ และคุณภาพของงาน
3. การให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง โดยครูผู้สอนหาโอกาสพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนที่มีปัญหา
4. พยายามมีกฎเกณฑ์น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้
5. ฝึกให้ผู้เรียนมีขันติ อดทน อดกลั้นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ฝึกให้ผู้เรียนช่วยเหลือครูผู้สอนในการจัดเตรียมห้องเรียน การช่วยถืออุปกรณ์ หรือการช่วยเหลืออื่นๆ
7. ครูผู้สอนมีความหนักแน่นและสม่ำเสมอในการฝึกระเบียบวินัยที่ตั้งไว้ รวมทั้งข้อตกลงต่างๆ ที่มีกับผู้เรียน
8. ครูผู้สอนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการควบคุมตนเอง การเคารพในสิทธิหน้าที่ ความเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎหมายบ้านเมือง

ทั้งนี้ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้สอดคล้องกับพฤติกรรมตามวัยและยุคสมัยที่เปลี่ยนไปของผู้เรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน “ยุคโลกย่อส่วน” ที่ผู้เรียนทุกคนมีโทรศัพท์มือถือเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต ทำให้พฤติกรรมในการเรียนรู้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง ครูผู้สอนจึงต้องสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และโทษจากการใช้โทรศัพท์มือถือในห้องเรียนโดยคำนึงถึงกาลเทศะเป็นสำคัญ กล่าวคือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องชี้แนะให้ผู้เรียนใช้อุปกรณ์เหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ เช่น สืบค้นคำศัพท์จากพจนานุกรมออนไลน์ สืบค้นความรู้เพิ่มเติมจากเว็บไซต์ต่างๆ มากกว่าจำกัดการใช้โทรศัพท์มือถือในห้องเรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนและผู้เรียนควรมีข้อตกลงร่วมกัน โดยครูผู้สอน

กำหนดสถานการณ์ต่างๆ ที่อนุญาตให้ใช้โทรศัพท์มือถือในห้องเรียนได้ แทนการจับโทรศัพท์มือถือหรือการกล่าวตำหนิอย่างรุนแรง (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559, หน้า 472) ครูผู้สอนอาจใช้ภาษาท่าทาง (Body language) ช่วยในการคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย เช่น ถ้าครูผู้สอนเห็นผู้เรียนคุยกัน ครูผู้สอนอาจใช้การเดินไปใกล้ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนหยุดคุย โดยครูผู้สอนอาจประยุกต์วิธีการนี้มาใช้ในการถือนักเรียนเล่นโทรศัพท์มือถือในชั้นเรียนโดยไม่ใส่ใจการเรียนได้

การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา ในศตวรรษที่ 21

ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ครูผู้สอนควรมีปณิธานต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (อชรา เือบสุขสิริ, 2559, หน้า 159-160)

1. ผลงานของผู้เรียนจะดีขึ้น หากครูผู้สอนยอมรับผลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน
2. ผู้เรียนจะพัฒนามากขึ้น หากได้รับโอกาสในการคิดวิเคราะห์ ได้รับมอบหมายงานที่เข้าใจ มีอิสระในการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้รับการยอมรับนับถือในความสามารถและความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน
3. ครูผู้สอนต้องศึกษาข้อมูลของผู้เรียนจากแบบทดสอบต่างๆ และระเบียบสะสม อีกทั้งระมัดระวังคำบอกเล่าจากครูผู้สอนอื่นๆ
4. ครูผู้สอนควรมีความยืดหยุ่นในการใช้กลยุทธ์ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มและตรวจผลงานสม่ำเสมอ จัดกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มใช้ความสามารถที่หลากหลายในการร่วมมือทำงาน
5. ครูผู้สอนสื่อสารกับผู้เรียนด้วยความรู้สึกที่เชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนสำเร็จได้ โดยผู้สอนต้องหมายความตามนั้นจริงๆ
6. ครูผู้สอนต้องมั่นใจว่า การสอนเป็นไปอย่างยุติธรรม ปราศจากอคติ
7. ครูผู้สอนต้องระมัดระวังการใช้ภาษาท่าทาง เช่น การยื่นหางผู้เรียนบางคนเป็นประจำ ไม่ยิ้มหรือหน้ามึนคิ้วขมวดกับผู้เรียนบางคน ใช้น้ำเสียงนุ่มนวลหรือกระซอกเสียงกับผู้เรียนบางคน

8. ครูผู้สอนต้องระมัดระวังปฏิริยาที่แสดงต่อผู้เรียนที่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จจะหว่างการอภิปรายในชั้นเรียน

ทั้งนี้พฤติกรรมของครูผู้สอนสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) ผู้ประสานดำเนินการกลุ่มผู้เรียน (Mediator) และผู้จัดการสภาพแวดล้อมในการเรียน (Manager) โดยครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา จำเป็นต้องประกอบด้วย คุณลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ (สุรพล พะยอมแย้ม, 2544, หน้า 75)

1. ครูมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดและกระตือรือร้นอยู่เสมอ (Involved and enthusiastic) ได้แก่ การร่วมโครงการต่างๆ การเดินทางไปทัศนศึกษากับผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณครูในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชื่นชอบและสนใจเป็นพิเศษ
2. การวางแผนและจัดระบบที่ดี (Planned and organized) ได้แก่ การจัดทำโครงการร่วมสมัย การใช้สื่ออุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีใหม่ๆ การจัดหาแหล่งความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นพฤติกรรมของครูผู้สอนที่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องการเป็นพิเศษ

จากความคาดหวังข้างต้นที่ผู้เรียนมีต่อครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา ทำให้ครูผู้สอนเห็นมิติความแตกต่างบทบาทของครูต่อการจัดการเรียนการสอนพอสมควร กล่าวคือ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องการให้ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนด้วยความเอาใจใส่ใกล้ชิด เสมือนเป็นเพื่อนคู่คิดที่สามารถให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าให้กับผู้เรียนได้ เสมอ ในขณะที่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ต้องการครูผู้สอนที่มีระยะห่างในการดูแลใกล้ชิดน้อยลง แต่เป็นผู้บริหารจัดการที่ยอดเยี่ยม มีการวางแผนและจัดระบบที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดโครงการที่น่าสนใจแปลกใหม่ และท้าทายความสามารถผู้เรียน มุ่งเน้นการใช้สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความสนใจของผู้เรียนในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 จึงควรเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การเรียนรู้ลักษณะองค์รวมด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง รวมถึงครูผู้สอน ประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง อย่างเป็นขั้นตอน (ฉวีรดา เวชญาลักษณ์, 2559, หน้า 18)

การสอนทักษะการคิดสู่การพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นช่วงวัยรุ่นที่จะเริ่มก้าวสู่การเป็นวัยผู้ใหญ่ จึงทำให้มีพัฒนาการด้านสติปัญญา เทียบเท่าผู้ใหญ่ ขาดเพียงประสบการณ์ที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนพัฒนาที่ถูกต้อง ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาด้านทักษะการคิดให้ผู้เรียนเป็นนักคิดที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งพัฒนาทักษะการคิด ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การเรียนรู้และการตัดสินใจ โดยครูผู้สอนควรหมั่นฝึกฝนทักษะการคิดแก่ผู้เรียน ดังนี้ (วัชรวิภา เลาเรียนดี, 2552, หน้า 14-15)

1. เลือกเรื่อง ประเด็นหรือแนวคิดที่ต้องเรียนและใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง รวมถึงนำเสนอสถานการณ์ที่ผู้เรียนต้องตัดสินใจ ความคิดรวบยอดที่ผู้เรียนต้องรู้หรือเรื่องที่ต้องมีการประเมิน ต้องใช้ทางเลือกหลายอย่าง หรือใช้มุมมองที่ต่างจากเดิม โดยครูผู้สอนพยายามหาวิธีจูงใจให้ผู้เรียนไวต่อความรู้สึกของเหตุการณ์เหล่านั้น

2. สอนลักษณะต่างๆ ของการคิดที่ดี พร้อมกับช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเรื่องที่น่าสนใจให้ฝึกคิด เรียนรู้ การคิดด้วยการปฏิบัติควบคู่กับการเรียนเนื้อหา เช่น การสร้างทางเลือกที่หลากหลาย การแสวงหามุมมองอื่นๆ การค้นหาปัญหา การหาสิ่งที่แอบแฝง และการให้เหตุผลที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

3. ให้ผู้เรียนศึกษา สืบหาเหตุการณ์ต่างๆ ในชั้นเรียนที่ต้องใช้ความคิดร่วมกับเพื่อน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นโอกาสที่จะฝึกคิดจากสิ่งที่อยู่รอบตัวมากมาย

4. ส่งเสริมกระตุ้นการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียนเดียวกัน เช่น บางครั้งผู้เรียนร่วมกันคิดแก้ปัญหา บางครั้งผู้เรียนร่วมปฏิบัติงานกับครูหรือผู้รู้หรือปฏิบัติงานตามลำพัง เพื่อให้โอกาสหลากหลายในการคิด

5. มีการประเมินผลเน้นการคิดเป็นสำคัญด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การใช้รูบริกส์ (Rubrics) การประเมินผลตนเอง การประเมินผลโดยเพื่อน เพิ่มสะสมผลงาน ฯลฯ เพื่อวัดและประเมินการปฏิบัติที่บ่งบอกถึงการคิดของผู้เรียน

6. ให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับคำสำคัญและคำศัพท์ที่เน้นการคิดเป็นสำคัญ โดยผสมผสานคำเหล่านี้ให้เข้ากับบทเรียนหรือเนื้อหาที่เรียน เช่น แทนที่จะถามว่า “ผู้เรียนคิดอย่างไร” แต่ใช้การถามว่า “ผู้เรียนสงสัยหรือคาดคะเนอะไร” ยิ่งผู้เรียนได้เรียนรู้คำเกี่ยวกับการคิดมากเท่าใด ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าใจกระบวนการคิดต่างๆ มากขึ้นเท่านั้น

7. ให้ตัวอย่างรูปแบบการคิดที่ดีหลายๆ แบบ โดยพิจารณาว่าลักษณะใดจัดเป็นการคิดที่ดี การมีความสามารถในการคิดที่ดีนั้นคืออย่างไร ด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญมาสอนและแสดงแบบการคิดประเภทต่างๆ โดยมีการอภิปรายร่วมกันกับผู้เรียนเกี่ยวกับประเภทการคิดที่บุคคลนั้นแสดงให้เห็น

8. กระตุ้นและปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการคิด เช่น ความใจกว้าง การคิดอย่างไตร่ตรอง การจัดการกับการคิด การใฝ่รู้ การเป็นคนช่างสงสัย อวดทน มีความรอบคอบและซื่อสัตย์ โดยหาวิธีที่จะเชื่อมค่านิยมเกี่ยวกับการคิด เจตคติ และทักษะ จากเรื่องหนึ่งสู่อีกเรื่องหนึ่ง จากบริบทหนึ่งสู่อีกบริบทหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการคิดในทุกๆ เรื่องนั่นเอง

จากการฝึกฝนทักษะการคิด ด้วยการที่ครูผู้สอนหมั่นสร้างประสบการณ์การคิดในรูปแบบต่างๆ แก่ผู้เรียน อย่างเป็นระบบ สม่ำเสมอแล้ว การนำเทคนิคการสอนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดมาใช้กับผู้เรียนก็

เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนไม่ควรละเลยเช่นกัน ได้แก่ วิธีสอนคิดแบบหมวกหกใบ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาขนาดต วิธีสอนแบบนิรนัย วิธีสอนแบบอุปนัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมศักยภาพด้านการเรียนรู้ในระยะยาวของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะ “การคิดที่ดี” จะเป็นพื้นฐานแนวทางการปฏิบัติที่ดี” ต่อไป

เทคโนโลยีสารสนเทศสู่การพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

เมื่อความต้องการของผู้เรียนมุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความสนใจในยุคดิจิทัล ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้และเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดความรู้ได้ตามความถนัดหรือความสนใจ (บุปผชาติ ทัทพิภกรณ, 2551)

1. การใช้วีดิทัศน์ ได้แก่ ภาพยนตร์ แอนิเมชัน วีดิโอคลิป โปรแกรมกราฟิก เป็นต้น เป็นการใชภาพและเสียงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่เป็นนามธรรม ทั้งนี้วีดิทัศน์จะทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้เท่านั้น ไม่สามารถนำมาทดแทนการสอนของครูผู้สอนได้

2. เพลง เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ดี โดยมีทั้งเพลงแบบสำเร็จที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้ทันที หรือเพลงที่ใช้ทำนองแล้วใส่เนื้อร้องเอง ตลอดจนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมประพันธ์ทำนองหรือเนื้อร้องที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

3. โปรแกรมประยุกต์แอปพลิเคชัน ครูผู้สอนอาจเริ่มต้นจากการใช้โปรแกรมประจำเครื่อง เช่น Microsoft Word Excel และ Power point ไปจนถึงโปรแกรมเฉพาะ เช่น Crocodile Chemdraw หรือโปรแกรมกราฟิก เช่น Autodesk MAYA นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถสร้างภาพยนตร์สั้นด้วยการใช้โปรแกรมตัดต่อภาพยนตร์ เช่น Movie Maker หรือ Ulead รวมทั้งสามารถใช้กล้องจากโทรศัพท์ถ่ายภาพคลิปสั้นๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ได้

4. เทคโนโลยีการสื่อสาร มีความก้าวหน้าอย่างมาก สามารถดาวน์โหลดหรืออัปโหลดเพื่อแลกเปลี่ยนเนื้อหา ภาพ เสียง ข้อความได้อย่างรวดเร็ว โดยเทคโนโลยีสื่อสารที่เป็นที่นิยมในขณะนี้ คือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) การใช้เครื่องมือค้นหาบนเว็บไซต์ (Search Engine) การโต้ตอบผ่านกระดานสนทนา (Web Board) การเขียนบล็อก (Blog) การโต้ตอบโดยใช้วีดิทัศน์ เช่น Youtube.com รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ของรายการโทรทัศน์ สมาคมวิชาชีพครู องค์กรวิทยาศาสตร์ต่างๆ

นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีการเขียนเว็บไซต์ในโปรแกรมแอปพลิเคชันไลน์ (Line) ด้วยการทำเป็นรหัสคิวอาร์ (QR Code) ให้ผู้เรียนใช้โทรศัพท์มือถือสแกนรหัสคิวอาร์ เพื่อเข้าสู่หน้าเว็บไซต์ที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น โดยสามารถศึกษาความรู้ต่างๆ จากที่ครูอัปโหลดเนื้อหาไว้ได้ด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้เรียนชื่นชอบมากในขณะนี้ และเป็นการใช้สื่อที่สร้างสรรค์น่าสนใจอีกช่องทางหนึ่ง

สรุป

ด้วยบริบททางการเรียนรู้ที่ต้องก้าวทันโลกและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพของศตวรรษที่ 21 ทำให้ครูผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุทักษะ 3R7C คือ ทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน ได้แก่ ชีวิตและอาชีพ ความเป็นพลเมือง ความรับผิดชอบ ต่อสังคม ควบคู่กับการมีทักษะการคิดที่ดีมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจ ตลอดจนมีความสามารถในการทำงานที่ดี ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชำนาญเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูล โดยสามารถประยุกต์องค์ความรู้ทุกด้านเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ และมีความสุขในการเรียนรู้ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติ

ดังนั้น ครูผู้สอนซึ่งเป็นฟันเฟืองสำคัญที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษา จึงต้องมีการจัดการชั้นเรียนและจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว “การจัดการชั้นเรียน” ที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นปรากฏการณ์แรกๆ ที่ครูผู้สอนต้องบริหารจัดการอย่างครือมืออาชีพที่มีจิตวิทยา โดยเริ่มจากการสร้างวินัยในชั้นเรียนที่ชัดเจนตรงไปตรงมา แต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ เช่น การอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์ในชั้นเรียนได้ แต่ต้องใช้เพื่อการสืบค้นข้อมูลหรือในขอบข่ายของการจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลาเรียนเท่านั้น เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจึงควรบริหารจัดการชั้นเรียนด้วยความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างถ่องแท้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพรหม อินทยศ. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. เพชรบูรณ์: สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2559, เมษายน-มิถุนายน). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(61), 11-20.
- บุปผชาติ ทัพพิกรณ์. (2551). *การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2552). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด* พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตาตาพับลิเคชั่น.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2558). *วิธีสอนทั่วไป*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริอร วิชชาภู และคณะ. (2552). *จิตวิทยาทั่วไป* พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล พะยอมแย้ม. (2544). *พื้นฐานทางจิตวิทยาเพื่อการศึกษา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). *จิตวิทยาการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2555). *ทักษะการคิดและความสามารถเฉพาะตน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อัชรา เอ็บสุสิริ. (2559). *จิตวิทยาสำหรับครู* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคใหม่ ที่เปิดใจเรียนรู้ไปกับผู้เรียนตลอดเวลา มี “การจัดการเรียนรู้” ที่ดึงดูดใจ เข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย สอนให้ผู้เรียนรู้เท่าทันและรู้จักเลือกใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เน้นเทคนิควิธีสอนที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดที่มีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบ ตกผลึกความคิดอย่างเป็นรูปธรรม และบูรณาการองค์ความรู้สู่การลงมือปฏิบัติอย่างชาญฉลาด เพื่อเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติต่อไป